

Universitetet i Oslo

Institutt for østeuropeiske og orientalske studier

Eksamen ved Det historisk-filosofiske fakultet, Universitetet i Oslo
høsten 2003

Tsjekkisk språk 2 - TSJ2110

Fredag 28. november. 4 timer.

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Besvar disse oppgaver knyttet til vedlagte tekst:

(OBS: Teksten skal ikke oversettes!)

1. Dann med utgangspunkt i verbet *žil* 5 ord. Lag setninger der ordene inngår og oversett alle setningene til norsk.
2. Redegjør for begrepet "funksjonelt setningsperspektiv" (*aktuální členění*) og gi eksempler fra teksten. Gi også eksempler på ulike typer temafølger (*tematické posloupnosti*).
3. Gi eksempler fra teksten på at det uttrykkes tvil og på at det uttrykkes sikkerhet.
4. Hva er de viktigste fonologiske forskjellene mellom *obecná čeština* og *spisovná čeština*? Demonstrer forskjellene med utgangspunkt i utsnittet: *Česko má svého prvního dinosaura. Je sice malý, ale náš, uvedl paleontolog Oldřich Fejfar, když komentoval tento unikátní objev dinosauří zkameněliny na českém území.*

V Česku byla objevena stehenní kost dinosaura

Česko má svého prvního dinosaura. Je sice malý, ale náš, uvedl paleontolog Oldřich Fejfar, když komentoval tento unikátní objev dinosauří zkameněliny na českém území. Na stehenní kosti jsou navíc zřetelné zářezy od zubů pravěkých žraloků, kteří na něj zaútočili, když mu bylo asi 20 let.

Jak tvrdí paleontologové, jednalo se o býložravce, který žil v období křídly, tedy před zhruba 94 milióny let. Vzhledem k tomu, že jde o unikátní objev, vědci přesné místo nálezů tají. Stehenní kost dinosaura objevil v lomech kolem Kutné Hory zcela náhodou amatérský hledač zkamenělin. Lékař Michal Moučka sbíral na procházce s dětmi křídlové mušle a najednou si všiml vyčnívající kosti.

"Potom jsem ji asi 2 měsíce čistil, protože byla celá špinavá od toho pískovce. Poznal jsem, že je to levá stehenní kost - jako doktor to člověk přece jenom pozná - ale nevěřil jsem, že je to opravdu dinosaurus."

Zamířil proto mezi odborníky, kteří jeho domněnku potvrdili. Znalec dinosaurů profesor Oldřich Fejfar uvedl, že živočich spásal traviny na břehu mělkého křídlového moře, které se po nějakou dobu rozprostíralo v české kotlině. "Český dinosaur" chodil po dvou zadních nohách, lehce běhal, ale používal i přední končetiny. Navíc patřil k druhu, kterému se pravidelně obměňoval chrup. O podobném nálezů snily podle Fejfara celé generace paleontologů. Jak uvedl, řada lidí nosila na paleontologii různé kosterní nálezů, nikdy se však nejednalo o takový objev.

"Toto byly druhohory, to jsme viděli na první pohled a začali jsme samozřejmě vyskakovat radostí. Podle příčného zlomu té kosti usuzujeme, že zvíře bylo dospělé. Podle velikosti té kosti, která měří 40 centimetrů, pak usuzuji, že dinosaurus nemohl být větší než 2,5 metru."

"Vy jste říkal, že místo nálezů není místem, kde se dinosaurus vyskytoval, podle čeho tak usuzujete? "

"Především proto, že ty vrstvy, jsou vrstvy mořské. Čili to nebylo to prostředí, kde žilo. Nadto ta kost je izolovaná, není tam pokračování, není to součást nějaké kostry. Ta kost musela být někde rozčleněna a dopravena vodními proudy možná kilometry dál, než to zvíře žilo. Takže bohužel je to nález již druhotný. Z toho důvodu se skepticky domnívám, že se jedná opravdu o unikum, které hned tak nebude."

Kilde: URL: <http://www.radio.cz/cz/clanek/47560>